Egyenlítői (ekvatorialis) napóra

Alkotó	Martin, Johann 1642–1721
Készítés ideje	17. század utolsó negyede 18. század első negyede
Készítés helye	Augsburg
Anyag	ezüst
Technika	vésett
Méretek	magasság: 1,3 cm átmérő: 4,4 cm
Leltári szám	55.81.1

Leírás

Az augsburgi típusú, kör alakú óra kör alakú számlapján rövidítések mutatják az égtájakat, az óralap körüli ezüst lapon szalagfonat és vésett növényi motívumok láthatók. Az óralap alsó részén, lent egy kör alakú lapon a fokpercek beosztása látható. A számlap mellett két oldalt a Gradus / Poli felirat, a percek leolvasását segítő mutató pedig a számlap közepén látható rozettához van rögzítve.

Az óra kettős hátlapján 35 város pólusmagasságát véste fel a Martin-műhely. ‚Az egyik lemezen fent olvasható az „Elevatio Poli” felirat, alatta többek között Nápoly, Róma, Firenze, Velence, Páris, München, Innsbruck, Strassburg, Salzburg és Nürnberg pólusmagassága látható, s a városok között van Buda is („Ofen” felirattal). A második lemezen fkerült felsorolásra többek között Lipcse, Drezda, Berlin, London, Hamburg, Stockholm pólusmagassága, s avárosok sorát Joohann Martin szülővárosa, Frankfurt am Main nyitja! E lapon, a hátlap alján, középen, lent olvashatjuk Johann Martin jelzését is (”Johan Martin in Augspurg”), a városnév mögött megadva Augsburg pólusmagasságát is. A városok felsorolását két oldalt egy-egy, lent összekapcsolt, fent egymás felé hajló pálmaág keretezi.

Az órán mindösszesen (Augsburggal együtt) 35 város pólusmagassága látható. A bemutatott óra különlegességét tovább emeli az is, hogy megvan az óra aranyzsinórral keretelt, bársonnyal bélelt, eredeti tokja is.

A vésetekkel díszített egyenlítői napóra a XVI–XVII. századi ötvösség és óraművesség egyik kiemelkedő központjában, Augsburgban készült – mestere, kora egy kimagasló órása Johann Martin, ki az óra hátoldalán szignálta is művét (”Johan Martin in Augspurg”). Az 1642-ben, Frankfurt am Mainban született Martin édesapja, Max Martin hivatását vitte tovább. Édesapja haláláig szülővárosában élt, majd az órsok céhén kívüli, szabad órásmesterként a óramívesség egyik központjába, Augsburgba költözött, ahol hamar kitűnt tehetségével, illetve szaktudásával. Inaséveit Augsburg egyik leghíresebb órásmesterének, illetve neves polgárának, Elias Weckherlinnek a műhelyében töltötte. Tanulóéveit 1682-ben fejezte be, és felszabadulása után is a Weckherlin-műhelyben maradt. Kiemelkedő képességeit az is mutatja, hogy feleségül vehette mestere leányát, Maria Barbara Weckherlin-t, és amikor 1689-ben apósa elhunyt, átvette a Weckherlin-műhelyt. Egy időben együtt dolgozott műhelyben ifjabb féltestvérével, Johann Mathias Willebranndal. Martin hamar Augsburg, illetve a német területek egyik neves órásmestere lett, műhelye számos óratípussal szolgálta ki vevőkörét – egyaránt készített asztali órákat és zsebórákat, napórákat és egyenlítői napórákat, illetve csillagászati órákat. Hosszú, megbecsült pályája 1721-es halálával ért véget. (Bardi Terézia 2026)

Proveniencia

San Marco gyűjtemény (1028)

Bibliográfia

• Emst Zinner:Deutsche und niederlőndische astronomische Instrumente des ll.#bis 18.Jh. Verlag C.H.Beck,München, 1982.

